

Przedmowa	11
1. Cesarstwo Rzymskie a pierwsze sześć wieków chrześcijaństwa	15
Chrześcijaństwo a nauka pogańska	17
Komentarze chrześcijańskie do opisu dziejów Stworzenia w Księdze Rodzaju	20
Chrześcijaństwo a kultura grecko-rzymska	23
Stan nauki i filozofii przyrody w okresie pierwszych sześciu wieków chrześcijaństwa	25
Siedem sztuk wyzwolonych	31
2. Nowe początki: Epoka przekładów (XII-XIII wiek)	35
Oświata i nauka w XII wieku	38
Przekłady łacińskie z greckiego i arabskiego	40
Przekłady dzieł Arystotelesa	44
Rozpowszechnianie i przyswajanie arystotelesowskiej filozofii przyrody	46
Wkład komentatorów greckich	47
Wkład komentatorów islamskich	48
Dzieła pseudo-Aarystotelesowskie	50
Recepcja tłumaczeń	51
3. Uniwersytet średniowieczny	53
Studenci i mistrzowie	58
Nauczanie na wydziale sztuk wyzwolonych	60
Program nauczania na wydziale sztuk wyzwolonych	64
Logika	65
<i>Quadrivium</i>	65
Trzy filozofie	69
Wyższe fakultety teologii i medycyny	70
Społeczna oraz intelektualna rola uniwersytetu	71
Kultura rękopiśmienna wieków średnich	74
4. Arystotelowskie dziedzictwo średniowiecza	78
Obszar ziemski: królestwo nieustannych zmian	80
Ruch w fizyce Arystotelesa	84

Ruch naturalny ciał podksiężycowych	84
Ruch wymuszony, czyli nienaturalny	88
Obszar niebieski: niezniszczalny i niezmienny	90
5. Recepcja i wpływ nauki Arystotelesa	
oraz reakcja Kościoła i teologów chrześcijańskich	98
Potępienie z 1277 roku	98
Wieczność świata	103
Doktryna podwójnej prawdy	106
Ograniczenie wszechmocy Boga	108
Dwa typy hipotetycznego rozumowania	
w średniowiecznej filozofii przyrody	110
Filozofowie-teologowie przyrody	115
6. Co średniowiecze uczyniło	
z dziedzictwem duchowym Arystotelesa	118
Obszar ziemski	119
Przyczyny ruchu	122
Opór wewnętrzny a ruch naturalny w próżni	122
Ruch wymuszony w próżni a teoria impetu	127
Kinematyka ruchu	133
Ruch jako ilościowe określenie jakości:	
natężenie i osłabienie właściwości czyli form	133
Obszar niebieski	140
Rozwiązanie kompromisowe: trzy orbity	141
Liczba orbit totalnych	144
Niebieska niezniszczalność i zmiana	146
Przyczyny ruchu niebieskiego	147
Poruszyciele zewnętrzni	148
Poruszyciele wewnętrzni	149
Poruszyciele wewnętrzno-zewnętrzni	149
Czy Ziemia obraca się wokół swej osi?	150
Świat jako całość i co może znajdować się poza nim	155
Czy świat jest stworzony, czy wieczny?	156
Możliwość istnienia innych światów	159
Czy poza naszym światem istnieje	
przestrzeń lub próżnia?	162
7. Średniowieczna filozofia przyrody,	
arystotelicy i arystotelizm	169
<i>Quaestiones</i> u schyłku średniowiecza	169
Filozofia przyrody w innych gatunkach literackich	174
Kosmos jako główny przedmiot badań filozofii przyrody	177
Wielki obraz	177
Procesy zachodzące w kosmosie	179
Czym jest filozofia przyrody?	179
Pytania z dziedziny filozofii przyrody	181
Techniki i metody badawcze, jakimi posługiwała się	
filozofia przyrody	186

Metody abstrakcyjne	187
Metody faktycznie stosowane	190
Rola matematyki w filozofii przyrody	195
Zastosowanie filozofii przyrody	
w innych dyscyplinach	200
Teologia	200
Medycyna	205
Muzyka	207
Charakterystyczne cechy średniowiecznej	
filozofii przyrody	208
Arystotelicy i arystotelizm	212
8. Jak w średniowieczu tworzone zostały podstawy nauki nowożytnej	221
Warunki wstępne, które umożliwiły rewolucję naukową,	
związane z kontekstem historycznym	225
Tłumaczenia	225
Uniwersytety	226
Teologowie-filozofowie przyrody	229
Religia a filozofia przyrody	
w średniowiecznym islamie	231
Filozofia przyrody w islamie	
i na chrześcijańskim Zachodzie	238
Nauka i filozofia przyrody w Cesarstwie Bizantyńskim	243
Konkretne warunki wstępne,	
które umożliwiły rewolucję naukową	250
Nauki ścisłe	251
Filozofia przyrody: matka wszystkich nauk	251
Średniowieczna filozofia przyrody a język nauki	258
Średniowieczna filozofia przyrody a problemy nauki	259
Wolność badań naukowych i autonomia rozumu	260
Relacje między nauką średniowieczną	
a wczesnonowożytną	265
Relacje między nauką wczesnego	
i późnego średniowiecza	267
Grecko-arabsko-łacińskie nauki ścisłe:	
triumf trzech cywilizacji	268
Bibliografia	270
Indeks	292